ASIGURAREA SECURITĂȚII SECRETULUI DE STAT – GARANȚIA SECURITĂȚII NAȚIONALE

Ion JECEV, Anna MALENCAIA

Conceptul de „securitate de stat" poate fi privit mai degrabă pe scară largă. Acest lucru se referă la furnizarea de informații secrete în domeniul militar, în domeniul științei și tehnologiei, securității economice, securității din interiorul politici externe, de comerț extern, contra-informației și măsurilor speciale de investigație operativă din cadrul Republicii Moldova [5, p.21].

Securitatea statului este parte integrantă a securității naționale deoarece, prin securitatea statului se înțelege protecția suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării, a regimului ei constituțional, a potențialului economic, tehnico-științific și defensiv, a drepturilor și libertăților legitime ale persoanei împotriva activității informative și a serviciilor speciale și organizațiilor străine, împotriva atentatelor criminale ale unor grupuri sau indivizi aparte.

Legislația privind securitatea statului [3] se bazează pe Constituția Republicii Moldova și include prezenta lege, alte acte legislative ce determină direcțiile principale de activitate a statului în domeniul asigurării securității țării, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Securitatea statului se asigură prin stabilirea și aplicarea de către stat a unui sistem de măsuri cu caracter economic, politic, juridic, militar, organizatoric și de altă natură, orientate spre descoperirea, prevenirea și contracararea la timp a amenințărilor la adresa securității statului [1, p.121]. Dacă e să ne referim la amenințări la adresa securității statului, atunci, se înțelege ansamblul de acțiuni, condiții și factori ce prezintă pericol pentru stat, societate și personalitate. Legea securității statului a Republicii Moldova [3] identifică următoarele cazuri de pericol deosebit pentru securitatea statului:

a) acțiunile îndreptate spre schimbarea prin violență a regimului constituțional, subminarea sau suprimarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării. Aceste acțiuni nu pot fi interpretate în detrimentul pluralismului politic, realizării drepturilor și libertăților constituționale ale omului;

b) activitatea ce contribuie, în mod direct sau indirect, la desfăşurarea de acţiuni militare contra ţării sau la declanşarea războiului civil;

c) acţiunile militare şi alte acţiuni violente care subminează temeliile statului;

d) acţiunile care favorizează apariţia de evenimente extraordinare în transporturi, telecomunicaţii, la unităţile economice şi cele de importanţă vitală;

e) spionajul, transmiterea informaţiilor ce constituie secret de stat altor state, precum şi obţinerea ori deţinerea ilegală a informaţiilor ce constituie secret de stat în vederea transmiterii lor unor state străine sau structuri anticonstituţionale;

f) trădarea manifestată prin acordarea de ajutor unui stat străin în desfăşurarea activităţii ostile împotriva Republicii Moldova;

g) acţiunile care au ca scop răsturnarea prin violenţă a autorităţilor publice legal alese;

h) acţiunile care lezează drepturile şi libertăţile constituţionale ale cetăţenilor ce pun în pericol securitatea statului;

i) pregătirea şi comiterea actelor teroriste, atentatelor la viaţa, sănătatea şi inviolabilitatea persoanelor oficiale supreme din republică, a oamenilor de stat şi fruntaşilor vieţii publice din alte state aflaţi în Republica Moldova;

j) sustragerea de armament, muniţie, tehnică de luptă, materii explozive, radioactive, substanţe otrăvitoare, narcotice, toxice şi de altă natură, contrabanda cu acestea, producerea, folosirea, transportarea şi păstrarea lor ilegală, dacă prin aceasta sînt atinse interesele de asigurare a securităţii statului;

k) constituirea de organizaţii sau grupări ilegale care pun în pericol securitatea statului sau participarea la activitatea acestora;

l) cazurile de crimă organizată şi/sau corupţie, care subminează securitatea statului.

Securitatea informaţiei atribuită la secret de stat capată o importanţă din ce în ce mai mare – aceasta nu reprezintă o noutate deoarece tehnologiile de securitate a informaţiei sunt considerate astăzi un important factor, de care depinde succesul unei organizaţii, sau a unui stat [6, p.30]. Tehnologiile de securitate a informaţiei au mai multe componente şi atribute care trebuie luate în considerare

cînd se analizează riscul potențial. În linii mari, acestea pot fi clasificate în trei mari categorii:

- **Confidențialitatea** – protecția informațiilor în sistem, astfel încât persoanele neautorizate nu le pot accesa. Este vorba despre controlarea dreptului de a citi informațiile. Aproape fiecare organizație are informații care, dacă sunt divulgate sau furate, ar putea avea un impact semnificativ asupra securității societății.
- **Integritatea** – protecția informațiilor împotriva modificărilor intenționate sau accidentale neautorizate; condiția că informația produsă într-un mediu informatic reflectă sursa sau procesele pe care le reprezintă. Este vorba despre nevoia de a asigura ca informația și programele să fie modificate într-o manieră specificată și autorizată și că datele prezentate sunt originale, nealterate sau șterse în tranzit. Ca și în cazul confidentialității, identificarea și autentificarea utilizatorilor sunt elemente-cheie ale unei politici de integritatea a informațiilor.
- **Disponibilitatea** – se referă la siguranța ca sistemele de Securitate să fie accesibile utilizatorilor autorizați când și unde aceștia au nevoie (condiția ca informația stocată electronic este unde trebuie să fie, când trebuie să fie acolo și în forma necesară).

Dacă ne referim la Republica Moldova [2], atunci constatăm că controlul privind asigurarea protecției secretului de stat se efectuează de:

1) conducătorii autorităților publice şi ai altor persoane juridice, precum şi de Subdiviziunile de protecție ale acestora;

2) Serviciul de Informații şi Securitate.

Serviciul de Informații şi Securitate este abilitat cu exercitarea controlului privind starea protecției secretului de stat în cadrul autorităților publice (control interdepartamental) şi în cadrul altor persoane juridice. Controlul are ca scop:

1) evaluarea eficienței măsurilor concrete de protecție adoptate la nivelul deținătorilor de informații atribuite la secret de stat, precum şi cu programele de prevenire a scurgerii de informații atribuite la secret de stat;

2) identificarea neajunsurilor existente în sistemul de protecție a informațiilor atribuite la secret de stat, care ar putea conduce la divulgarea sau pierderea acestor informații, în vederea luării măsurilor de prevenire şi lichidare ce se impun;

3) constatarea cauzelor apariției acestor neajunsuri;

4) luarea măsurilor de remediere a deficienţelor şi elaborarea propunerilor de perfecţionare a cadrului organizatoric şi funcţional la nivelul autorităţii publice sau al altei persoane juridice controlate;

5) constatarea cazurilor de încălcare a normelor de protecţie a secretului de stat şi întreprinderea măsurilor necesare în vederea tragerii la răspundere a persoanelor vinovate de aceste încălcări [2].

Persoanele cu funcţii de răspundere având împuterniciri de gestiune a informaţiilor atribuite la secret de stat poartă răspundere penală, civilă, administrativă sau disciplinară, conform legislaţiei, pentru atribuirea neîntemeiată a informaţiilor la secret de stat, pentru neluarea intenţionată a deciziei privind atribuirea informaţiilor la secret de stat, a căror divulgare poate cauza prejudicii intereselor şi/sau securităţii statului, precum şi pentru luarea unor decizii neîntemeiate privind excluderea din nomenclatorul departamental a informaţiilor atribuite la secret de stat [4, p.8]. În acestă ordine de idei, putem relata că asigurarea securităţii secretului de stat este realizată de instituţii cu scop de supraveghere, control şi investigare.

Supravegherea şi controlul se realizează de către instituţiile ce au în gestiune o anumită categorie de informaţii atribuite la secret de stat, iar investigarea presupune o etapă aparte de asigurare a securităţii secretului de stat, ce intră în competenţa Procuraturii Generale.

Referinţe:

1. ANDREESCU, A., RADU, N. *Organizaţiile teroriste. Conceptualizarea Terorii vs. Securitatea Europeană*, Editura RAO, Bucureşti, 2008.
2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la asigurarea regimului secret în cadrul autorităţilor publice şi al altor persoane juridice: nr. 1176 din 22.12.2010 pentru aprobarea Regulamentului. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2011, nr. 139-145 (art nr:686)
3. Legea Republicii Moldova securităţii statului. Nr.618 din 31.10.1995. Publicat: 13.02.1997. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* nr. 10/ 11.
4. Memorandum privind proiectul de lege a Republicii Moldova cu privire la secretul de stat – Londra, 2008, https://www.article19.org/pdfs/analysis/moldova-memorandum-privind-proiectul-de-lege-cu-privire -la-secretul-de-stat-.pdf.(vizualizat 10.09.2015).
5. STRAINIU, E. *Strategii de securitate naţională a României*. *Studii.* Bucuresti, 2007.
6. Studiu al firmei John J. Davis & Associates arata ca 92% dintre CIO considera securitatea informatica drept cea mai presanta nevoie a

companiilor lor (de la 59% in 1997 - Schoeniger, 2000). http://www.jadavislawfirm.com/john-aubry-davis/ (vizualizat 11.12.2015).